

אופק חדרה

כניסת שבת	16:45	מקומי לוח
יציאת שבת	17:54	אור החיים
תם	18:29	
	16:57	
	17:49	
	18:23	

שושנה שירה ח'בי בת אברהם, מיכאל ח'בי בן סעדיה, לובת אריה ח'בי בן שושנה, סלמה בת טאוס, צוק בן סעיד הינדי, ציון נגר בן סעדה, אסתר תוהמי בת סעיד, נפתלי ברזילי בן עוזר, דיקלה בת אסתר וישראל, חביבה בת צביה, פנחס ששון בן רבקה, אסיה (אילנה) בת הלה, סעידה בת יהודה, חנה מנצור בת יוסף, רחל שגן בת שולמית, כלנית בת אסתר ורמאל, רותי בת לאה, אליגית בת שושנה, נוה בת מרים, אביבה אסתר בת שלום, עופר בן רוזה, חיים בן דוד בן ארי, בן ציון בן יפת וימימה ישכר, יאיר בן שמואל, אייל בן ניסים וחנה, גבריאל בן זכריה, סעידה בת יהודה, רוזינה בת מרטונה.

“ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו...” (ד, טו)

אחד הדברים המופלאים שהיה במן, ממנו ניתן ללמוד מוסר השכל גדול לכל החיים, היה ש"ולא העדיף המרבה, והממעט לא החסיר". המן שירד כל יום מן השמיים היה בשפע עצום. חז"ל אומרים שגובהו היה שישים אמות על פני כל המחנה, ובמנת המן היומית היה בכדי שיוכלו בני ישראל להיות ניזונים משך זמן של אלפיים שנה! והנה מגיע בן אדם, רואה את השפע העצום והוא אומר לעצמו: "נכון יש לי רק עשר נפשות בבית, ומגיע לי לפי החשבון עשרה עומרים, אבל לא חבל על כל מה שישאר? כזה אוכל טוב, אוכל המכונה "לחם אבירים" (תהילים עח, כה) - לחם שמלאכי השרת ניזונים ממנו, לחם שאפשר לטעום בו את כל הטעמים שבעולם, לא חבל שילך לאיבוד? מה עשה האיש! לקח שק גדול, הכניס לתוכו חמישים עומרים והחל צועד הביתה... "היום יש לכל אחד חמישה עומרים" הוא מכריז מיד עם כניסתו... אך כשפתח את השק הוא רואה, לפתע, כי ארבעים עומרים "נעלמו", ובשק יש רק עשרה עומרים, עומר לגולגולת!

לעומתו, היה יהודי אחר שאמר לעצמו: "מה אני צריך לעבוד כל כך קשה? לסחוב עשרה עומרים לעשר הנפשות שבביתי? שסוסים יעבדו, לא אני! לי - חבל על הזמן! כדאי לשבת וללמוד! אבל הרי צריכים לאכול... יש עשר נפשות בבית שצריכות לחם... בליט ברירה הוא לוקח שקית ניילון קטנה, מסוג השקיות ששמים לילדים את הסנדוויצ'ים לחיידר, ומכניס לתוכה קצת מן... ובבית: "זה מה שהבאת? זווקת אשתו..." "איך זה יספיק לכולנו"? זווקתם הילדים. והוא פותח ברוגע את השקית... ומוצא בתוכה עומר למוי"ש"ה, עומר ליענקל"ה, עומר לאברימל"ה, עומר ללאהל"ה... לאף אחד מבני הבית לא היה חסר ממנת המן היומית שלו! ומזה נילמד מוסר השכל:

העושה לא יגיע דווקא לטי שחושב שהוא "יחסוף את העולם": שנאמר: **"ולא העדיף המרבה! הוא גם לא יימנע ממי ש"לא חוטף את העולם" ומקדיש חלק מעיתותיו ללמוד תורה "על חשבון" העבודה: שנאמר: "והממעט לא החסיר"!** הפרנסה תלויה אך ורק בברכת ה'! ומה מוטל עלינו? **"השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך"** (תהילים נה, כג). עלינו רק לעשות השתדלות כלשהי ולבטוח בה', הן והמפרנס אותו בחן, בחסד וברחמים.

עלינו לשנון ולזכור: "ולא העדיף המרבה, והממעט לא החסיר" - לא נהג רק במדבר! זוהי דרך חיים אותה עלינו לאמץ כל ימי חיינו.

עם סיום מלחמת העולם השנייה, נותרו בפולין מתי מספר יהודים ניצולים, אשר השלטון הקומוניסטי הגיף בפניהם את שעריהם ולא הניחם לצאת מן הארץ ספוגת הדם והדמעות אל ארץ אבותיהם. לאחר ארבע שנות ציפיה, בשנת תש"ו, נפתח חרך צר בגבולות הארץ ורבים הם הניצולים, ביניהם, הרב אברהם ישראל ארנברג ז"ל, אשר סיפר את המעשה הבא, מיהרו לצאת לעבר הארץ הקדושה. במהלך נסיעתנו ארצה, הגענו בערב שבת לעיר הנמל ונציה שבאיטליה, וכעבור מספר שעות התעטפנו בקדושתה של שבת איטלקית. בבוקר יום שבת קודש המה מקום שהייתנו רוכלים איטלקים רבים שצצו מכל מקום עם שלל מרכולות הצבעוניות. הרוכלים עשו את מלאכתם נאמנה, ופרסו בפנינו סחורות שלא ניתנו להשגה בפולין, וכן סחורות עוברות לסוחר בארץ יעדנו, ארץ ישראל. המסחר החל פורח, אין אני ראוי לשפוט את האנשים אשר שָׁבְעָה נפשם מרורים, ועתה אצו רצו בהחילת לרכוש סחורה מכל הבא ליד. אני עמדתי במקומי מחרימם. שבת היום בעולם! **שבת!** אט אט שככה ההתמסר. כספם של הנוסעים תם, וערימת ה'מציאות' ששביבותיהם תפחה וגבהה. תפוחי עץ היו הסחורה המבוקשת ביותר. הללו נמכרו בארגזים בעלי תכולה של חמישה קילו, ונוסעים רבים הצטיידו במספר ארגזים, מתוך מטרה למכור תפוחים אלו בארץ ישראל, אשר בחוץ ימה היינו אמורים לנחות בתוך ימים אחדים. מספר נוסעים ניגשו אלי, ומתוך רחמים הצינו לי הלוואה, עד שירווח לי, כדי שאוכל גם אני לרכוש תפוחי עץ. הודיתי להם על טוב ליבם, והסברתי להם בעדינות, כי את **יום השבת** אני מקדיש לאלוקי השמים והארץ. הללו, נדו לי בראשם והסתלקו כלעומת שבאו.

לעת ערב, קיבלנו הוראה להעביר את חפצינו לאוניה בשם 'גלילה' שעגנה בנמל, ושעליה נפליג ארצה. בהתרגשות רבה, ארגנתי את חפצי הדלים, בעוד הסובבים אותי עמסו את תפוחיהם על עגלות ועל גביהם של סבלים איטלקיים, והתמקדתי עם רעייתי ושני ילדי ב'גלילה'. תוך שלוש שעות התמלאה אוניה עד אפס מקום באנשים, נשים וטף, ובחביות אין ספור. משגדה הסאה, פקד רב החובל על כל באי האוניה, להעביר את צרורותיהם, חבילותיהם, מזוודותיהם וארגזיהם פנימה, אל בטן האוניה, מלבד חפציהם האישיים. בסיועם הנמרץ של מלחי האוניה וקציניה, רוקנו כל התאים מתכולתם, על אף מחאותיהם הקולניות של הנוסעים. עלינו על יצועינו מתוך תחושת נעימות. אנו חוזרים הביתה.

הנהם בוקר התעוררנו, ולהפתעתנו נוכחנו לראות, כי לא גלי ים ושמים כחולים סובבים אותנו, כי אם נופה המרהיב של ונציה. התברר, כי מחמת עיכוב כל שהוא, תפליג האוניה רק בשעות הבוקר המאוחרות. התעטפתי בטלית והתעטרת בתפילין, ובעומדי על סיפון האוניה הודיתי ליוצר הבריאה על נפלאות בראשית ועל כל מה שגמלני מעודי ועד היום הזה, ועל הזכות שלנו להפליג לארץ חמדתנו, ארץ אשר אליה לא זכו להגיע אבותיי ואבות אבותיי מנוחתם עדן.

כעבור זמן מה, החל הנמל שוקק חיים. שוב, אותם רוכלים, אשר דבר עיכוב האוניה גונב לאוזניהם במהירות, חיש לנמל ופרסו את מרכולתם. מיהרתי להצטייד במטע הדולרים אשר לי, וירדתי אל הנמל, שם נכונת לי הפתעה נעימה. הקונים היו מעטים, שכן כספם של רוב הנוסעים אזל ביום הקודם, ולפיכך מחירי התפוחים ירדו פלאים! רכשתי מספר רב של ארגזי תפוחים. היה לי זמן לבחור את המובחרים שבהם. איש לא דחק בי, המסחר התנהל בנחת, ואחת למספר דקות, מילאתי את תאי האיש בארגז תפוחים נוסף. בשלוה וביישוב הדעת רכשתי את התפוחים. ובתוך האוניה כיסיתי את הסחורה מחשש עינא בישא. זמן קצר לאחר מכן, בשעה אחת עשרה לפני הצהריים, הפליגה האוניה לדרכה. החזקתי את הארגזים בתאי. באין פוצה פה ומצפץ, ובמשך כל הנסיעה הקפדתי לטפל בהם, לוודא שייכנס אוויר צח ביניהם ולהחזיקם במצב תקין.

אמר חז"ל "ביומא דף לה" "אמר בן עזאי בשימך יקראוך, ובמקומך יושבוך, ומשלך יתנו לך, אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו אפילו כמלוא נימה".

לפעמים אולי מתגנב לליבנו רושם מוטעה, כאילו יש אנשים שנולדו כדי להרוויח ויש כאלה שההפסדים הם לחם חוקם. אבל למעשה אין מי שנמצא רק בצד ה'זוכה' וגם לא רק בצד ה'מפסיד'. פעם אנו מוצאים את עצמנו מרוויחים, ופעם מחמיצים, לפעמים למרות ההשתדלות הרבה מצידנו היא לא נשאה פרי, ולפעמים כמעט ללא מאמץ, זכינו במשהו מפתיע ומשמח כמעט "מן ההפקר". האם הדברים הללו מתנהלים סתם כך? האם זה קורה באופן שרירותי? כיהודים מאמינים בני מאמינים, יודעים אנו שאין מקרה בעולם, יש כתובת מדוייקת לכל זכיה או הפסד, והדבר אינו תלוי במקום, בזמן, או במספרו של כרטיס ההגרלה. יוכיחו הסיפורים הבאים, חלקם יודעים יותר וחלקם פחות. מעשה נודע, מסופר על האחים הקדושים רבי אלימלך מליז'נסק ורבי זושא מאניפולי זי"ע, בדרכם נכנסו ללון בפונדק. ניתן להם חדר ובו מיטה דו קומתית. הלכו לישון כשהאחד במיטה העליונה והשני במיטה שמתחתיה. באמצע הלילה חדרה לפונדק חבורת שיכורים ערלים אשר הטיפה המרה, הגבירה את מרצם. הם חיפשו בכל הפונדק היכן יש יהודי שיוכל להיות להם קורבן לכלות בו את זעמם... הם התפרצו לחדרם של האחים הקדושים, ומשום מה הבחינו רק באחד מהם. כנראה היה זה ר' זושא ששכב למעלה.

להחזקת העלון: 055-6700349

הפכות

ברכה אחרונה - המשך

יש אומרים שברכת "מעין שלוש" היא מדרבנן, ויש אומרים שהיא מהתורה. להלכה נפסק שהיא מדרבנן, לכן אם נסתפק אם בירך ברכת "מעין שלוש", אינו חוזר לברך, שספק דרבנן לקולא, ומכל-מקום, כיוון שיש אומרים שהיא מהתורה, נכון שיהרהר ברכה ראשונה בליבו ויאכל עוד שיעור כזית ויברך ברכה אחרונה.

אם התחייב בברכת "מעין שלוש", אינו יכול לברך ברכת "בורא נפשות, במקום ברכת "מעין שלוש", לפיכך אם אינו יודע לברך ברכת "מעין שלוש", עדיף שלא יברך כלל. ובדיעבד אם טעה ויברך ברכת "בורא נפשות", לא יחזור לברך ברכת "מעין שלוש", שספק ברכות להקל.

לכתחילה לא יאכל שיעור חצי כזית פת לחם ושיעור חצי כזית פת הבאה בכיסנין (עוגה), ובדיעבד אם אכל:

א. אם יוכל ישלים עוד שיעור חצי כזית פת לחם ויברך ברכת המזון-או ישלים שיעור חצי כזית מהעוגה ויברך ברכת "מעין שלוש" - "על המחיה".

ב. אם אין לו אפשרות להשלים - לא יברך ברכה אחרונה כלל- שספק ברכות להקל.

ג. מי שאכל עוגה או תבשיל מחמשת מיני דגן, ושכח לברך ברכת "מעין שלוש", וזכר לאחר מכן:

א. אם שבע מאכילתו- דהיינו אם מרגיש שמחמת אכילתו עדיין אינו רעב כלל, מותר לו לברך כל-זמן שלא עברו שש שעות מסיום אכילתו.

ב. אם אינו יכול לשער - כגון שאכל בינתיים, מותר לו לברך כל-זמן שלא עברו שבעים ושתיים דקות מסיום אכילתו.

ג. אם לא שבע מאכילתו (אבל אכל שיעור כזית) ועדיין היה רעב, מותר לו לברך רק אם לא עברו שבעים ושתיים דקות מסיום אכילתו הראשונה. (אורות ההלכה)

מצה האדומים

מספר הרב אלפסי על רבי ישראל אביחצירא זצ"ל, ה"בבא סאלי": לרגל תיקונים בצורת המקומית היתה הפסקת מים בתיבות. הרב הקדוש היה מוטרד מזה מאוד ונגרמה לו עוגמת נפש רבה כי טהרת הידיים היתה לגביו ערך עליון, ומי כמותו חש בחסרון המים. הוא חזר ושאלנו ללא לאות אם המים שבו לזרום בברזים, אך נאלצתי להשיבו בשלילה. אחרי ציפייה של כשעה תמימה, אמר לי הרב כלאחר יד: "רואה אני את המים עוברים בצינור, לך ופתח את הברז." במרוצת שהותי במחיצתו של הרב, הסכנתי לראות מופתים וניסים גלויים שהתרחשו לגנדי עיניי בהזדמנויות שונות. עם כל זאת עוררו בי דבריו תמיחה עמוקה, ובעודי מהרהר בתמיחה אם אכן קלטו אוזניי נכונה את דברי קודשו, פתחתי את הברז כמצוותו אולם מים לא ירדו ממנו... הבאתי את הדבר לדיעונו, אולם הוא חזר בייתר תוקף על דבריו: "אני אומר לך שממש ברגע זה עיניי רואות איך המים עוברים בצינור לקראת הברז, לך עכשיו ופתח את הברז..." פתחתי את הברז ואכן... זרם מים צוננים קידם את פניי כדבריו הקדושים. עיניו הקדושות של הרב, שמעולם לא ראו מראות אסורות, וכלו לחדור ולהבחין בדברים שאנו לא ראינו. וכל זה - בזכות שמירת קדושת העיניים וטהרתן. (אור דניאל)

פנינים

"הנני ממטיר לכם לחם... למען אנסנו הילך בתורתו" (טו, ד)
כתב רבינו ה"אביר יעקב" אבוחצירא זצ"ל: לא יחשוב בדעתו לומר שכשיהיה לו ממון ויהיה מזונו מצוי בידו אז יהיה לבו פנוי לעסוק בתורה, שעל זה אמר התנא "אל תאמר לכשאפנה אשנה, שמא לא תפנה". אלא ישים בטחונו בה, ויאמר: הכל בידו יתברך, ומה שראוי לי יבוא לי, והעיקר היא עבודת ה'! ואם לא יתהלך בדרך זו, אי אפשר לו לעסוק בתורה: וזהו שנאמר: "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים", צריך שתדעו שהפרנסה בידי, אם ידעו זאת יעסקו בתורה: "למען אנסנו הילך בתורתו אם לא". (מעין השבוע)

שבת שלום ומבורך

הם החלו להפליא בו מכותיהם להנאתם. ליבו של אחיו ר' אלימלך, ששכב במיטה התחתונה, נמחץ מרוב כאב על גורל אחיו האומלל, ונשא תפילה חרישית לבורא עולם, שיסתלקו הפורעים כדי שאחיו יינצל מידיהם. תפילתו התקבלה, עד מהרה הפסיקו השיכורים את ההתעלות בקורבנם ועזבו את המקום. האחים הקדושים נשמו לרווחה, ואז פנה רבי אלימלך לאחיו וביקש ממנו: "אנא ממך, בוא נתחלף במקומותינו, שאם חס ושלום יחזרו שוב הפורעים הם יכו אותי ולא אותך!"

לא בקלות נעתר רבי זושא לבקשתו. אלא שלמרבה הצער התברר ששמחתם היתה כנראה מוקדמת מדי... הפורעים הלכו לשתות שוב, וכאשר מפלס מצב הרוח עלה שוב, הם קמו לחפש קורבן נוסף. לפתע הבחינו שוב בשתי הקומות של המיטה, ואז אמרו בינם לבין עצמם, 'קודם טיפלנו בזה ששכב למעלה, עתה הגיע תורו של זה ששוכב למטה', והפליאו בו, ברבי זושא המסכן, את מכותיהם שנית...
כך נוכחו האחים לדעת שכאשר נגזר על האדם דבר מה, לא יוכל להימלט מגורלו. לא המקום גרם, אלא מה שנגזר על האדם.

מעשה שאירע באחת מרשתות השיווק הגדולות עומדים להם לקוחות בתור לקופאית, ולפתע אחד הממתינים, מתחיל להשתעל ולהתעטש כמעט בלי הפסקה. העומד אחריו מציע לו לנסות לצאת לכמה דקות לאוויר הצח, אולי כך יוקל לו. הלקוח נענה ויצא החוצה. בינתיים התור מתקדם. מגיע תורו של הלקוח שהציע לקודמו לצאת.

הוא מתבונן כה וכה, אולי הלקוח הקודם ישוב, אך משלא נראה באופק הוא מתקדם ומבקש מהקופאית לחשב את חובו. היא מגיעה לסיכום הסופי ומבשרת לו בהתרגשות: "זכית! היות שאתה הלקוח המאה אלף של הרשת, אתה מקבל את הקניה הנוכחית במתנה!" הלקוח מתרגש מאוד, אבל עד מהרה נזכר בלקוח הקודם ש'ש'לח' החוצה. אילו הוא היה עומד בתור לפניו, הזכיה היתה שלו... כיהודי ישר והגון, הוא יוצא אליו החוצה ומספר לו את העניין. מתחיל ויכוח ביניהם, למי שייכת הזכיה, הם מחליטים לשמוע פסק הלכה. הפוסק שמע את טענתם חייך, וסיפר להם שכבר היה תקדים לכך בימי מרן הגאון רבי מאיר שמחה מדווינסק זצוק"ל, בעל ה'אור שמח', וכך היה המעשה:

יהודי קשה יום, שהפרוטה אף פעם לא היתה מצויה בכיסו, תמיד היה נתון במחשבות ולבטים היאך להתעשר ולא עלה בידו. לפעמים אף הסיתו יצרו לפעול בדרכים בלתי ישרות. הנה למשל יום אחד ראה שאחד מתלמידי החכמים הגדולים של העיריה, יהודי ירא שמיים ובעל חסד מאין כמוהו, קונה כרטיס הגרלה. הזדוץ אף הוא וקנה כרטיס ההגרלה תוכניתו התבססה על הרעיון הבא: הוא חשב שבוודאי אותו תלמיד חכם שיש לו זכויות כה רבות, יזכה בסכום הגדול, ולכן התגנב חרש לביתו והחליף את הכרטיס, כשהוא משאיר לו את כרטיסו שלו.

כשהגיע יום ההגרלה, התברר שהכרטיס שנמצא עתה בידו התלמיד חכם הוא הזוכה. כשנודע הדבר לאותו יהודי, מיד ניגש אל התלמיד חכם והחל מזכיר את עוונותיו וסיפר שלמעשה הוא קנה את כרטיס ההגרלה, אלא שהחליט להחליפו כדי להגביר לו את סיכווי הזכיה.

הכרטיס המקורי שהיה לו, זכה. כך שלמעשה הפרס הגדול מגיע לו. ניגשו השניים אל ה'אור שמח', ולאחר ששמע את טענות שני הצדדים, פסק באופן חד משמעי: "לא הכרטיס זוכה אלא האדם זוכה!" הזכיה נקבעת לפי האדם ולא לפי מספר הכרטיס. הוא הדין גם לעניינכם. לא המספר (של הלקוח) זוכה אלא האדם זוכה. אותו לקוח שהציע לקודמו בתום לב לצאת לשאוף אוויר צח, בוודאי לא היו לו שום כוונות זדון.

משמיים החליטו שהוא זכאי לקבל את הקניה במתנה, ולכן סידרו כך את הדברים שיצא החוצה בתום לב, והבא אחריו יזכה בהחזרת דמי הקניה.

"אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו כמלוא נימה".

סיפור ר' יעקב גלינסקי זצ"ל: סיפרו אצלנו בישיבה על אחד מגדולי נובהרדוק, ר' אברהם ז"ל, שבבואו לאכסניה באחד הלילות, אמרה לו בעלת הבת בכאב: "אברהם, אתה יודע מה קרה? החתול אכל את החמאה שלך". "החמאה שלי?" שאל הרב, "לא יכול להיות!" "מה לא יכול להיות", השיבה בעלת הבית, "הרי השארת את החמאה על אדן החלון (בימים ההם עדיין לא היה מקרר), והחתול בא ואכל אותה, וכי אתה לא מאמין?"

"את החמאה שלי, אי אפשר לאכול!" פסק הרב את פסוקו. "למה אתה חושב כך?" שאלה בתמיחה. "אילו היתה החמאה שלי, החתול לא היה אוכל אותה, כי 'אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו אפילו במלוא נימה'" (האמנתי כי אדבר)